І чужому научайтесь,

Свого не цурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 118. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЧЕРВНЯ 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 28, 1966 No. 118. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 27 червня 1966

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ ДЖАНСОН 24-ГО ЧЕРВНЯ підписав закон про збільшення висоти федеральної заборгованости з 328 більйонів до 330 більйонів долярів. Це є так звана тимчасова висота федеральної заборгованости; Уряд просив збільшити висоту федеральної заборгованости з 328 більйонів до 332 більйонів дол., але Конгрес погодився збільшити тільки на половину з цього — на 2 більйони дол.

ПАЛАТНА КОМІСІЯ ЗБІЛЬШИЛА НА ОДИН більйон оборонний бюджет, який президент Джансон запропонував у висоті 57,664,000,000 дол., а Палатна Комісія Видатків ухвалила 58,611,000,000 дол. Комісія збільшила оборонний бюджет на фінансовий рік, який зачинається 1-го липня 1966-го року, бо треба на 569 мільйонів дол. більше на втримання військового персоналу, який мусів збільшитися в більшому темпі, як Уряд передбачав в січні цього року. Конгрес додав ще видатки на протиракетні ракети, на далекосяжні бомбовики, на атомову фреґату, бо Уряд не запляновав федеральних видатків на ці програми, будучи проти них.

ГЕРШІ ПРОПОНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ВИСОТУ віку, в якому можна було б покликувати до військової служби рекрутів — до 34-го року. Тепер американські юнаки можуть бути покликані до служби у збройних силах ЗДА у віці від 18-ох до 26-ох років. Численні студенти та інші юнаки стараються про відкликання військової служби, і коли дійдуть до закінчення 26-го року життя, взагалі не служать при війську ЗДА. Палатна Комісія Збройних Сил веде слідство в цій справі. Генерал поручник Луїс Б. Герші, директор Рекрутаційної Служби рекомендує збільшити висоту обов'язкового віку, а недавно конгресмен республіканець О'Клоскі рекомендував зменшити цей обов'язковий вік з 26-ох років до 23-ох або 24-ох років.

НІКСОН ВІДВІДАЄ 25 СТЕЙТІВ влітку і восени цього року і вестиме виборчу кампанію в користь республіканських кандидатів. Колишній віце-президент і республіканський кандидат на президента в 1960-му році влітку мусить ще виїхати до Европи в справах адвокатської фірми в Ню Йорку, в якій працює. В цьому тижні Ніксон має промовляти в Дітройті, Флінті і Бей Ситі (Мишиґен), Оклагома Ситі, Бірмінгемі (Алабама), в Роновку (Вірджінія) та у Вашінґтоні, Д. К. Щодо майбутніх республіканських кандидатів в 1968-му році, то на думку Ніксона, треба зачекати до цьогорічних виборів, коли можна буде вказувати на тих, що будуть змагатися за номінацію на республіканського кандидата на президента.

КОНВЕНЦІЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗДА вибрала 26-го червня Гуса Голла на головного секретаря, а Генрі Винстона на голову Крайового Комітету. Це вперше від 1961-го року публічно комуністи повідомили, хто очолює їхню організацію. Досі вони про це не писали, щоб Департамент Справедливости не міг притягати до судової відповідальности головних партійних урядовців за те, що не реєструються як чужі агенти, чого вимагає закон про безпеку країни. Голл має 55 років, а неґр Винстон — 53. Їх обидвох вибрали через акламацію. Списка 80-ох членів Крайового Комітету комуністи не опублікували.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ВИСЛОВИВ СВІЙ ЖАЛЬ, що його заклик до мира у В'єтнамі не мав успіху. Він виголосив промову до вищих духовників і дипломатів, які прийшли до нього в минулу п'ятницю з ім'янинними бажаннями: це був за латинським календарем день святого Івана Хрестителя, а світське ім'я Папи було Джованні (Іван) Монтіні. Щойно ставши Папою — він прийняв ім'я Павла VI. Папа назвав кілька країн у світі, де або зросли шанси замирення або продовжується фермент.

МІЖ АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ І ЮГОСЛАВІЄЮ ПРИЙШЛО ДО ЗГОДИ щодо взаємних відносин. Відповідний договір підписано у Београді в суботу 25 червня ц. р. На цій підставі Югославія встановить свого дипломатичного представника в Апостольській Столиці, а ця остання — у Београді. Ці дипломатичні представники матимуть трохи менший ступінь як амбасадорський. Взаємини між тими двома сторонами були зірвані у 1952 році, коли-то комуністичний уряд Югославії засудив за "колябораціонізм" архиєпископа Алоїза Степінача з Загребу, піднесеного потім до гідности кардинала. Степінача звільнили, але конфінували в його селі і він помер 1960 р. Католицька Церква дістає свободу діяння в Югославії під папською юрисдикцією з застереженням — не анґажуватись в політичних справах.

У КОМУНІСТИЧНОМУ КИТАЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ "ЧИСТКА" В ПАРТІЙНИХ РЯДАХ З "АНТИПАРТІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ". За відомостями в Гонґ Конґу — її жертвами впало теж багато атомових фахівців, які покінчили були високі школи в Америці й вернулись до Китаю та працювали там в ляборáторіях. Західні газети твердять, що фермент в комуністичних рядах в Китаї дійшов до такого ступня, що Мао Тсе-тунґ очевидячки втратив контролю над очолюваною ним компартією.

У ВАРШАВІ ВІДБУЛАСЬ в минулу неділю 26 червня демонстрація коло 1,000 осіб проти комуністичного режиму — під гаслами вірности Католицькій Церкві та її примасові — кардиналові Вишинському. Демонстрація відбулась безпосередньо внаслідку заборони поліції в різних містах Польщі — нести у публічних процесіях репродукцію образу "Чорної Мадонни" з Ченстоховського собору. Поліція розгаяла демонстрантів сльозним газом і била їх палками.

ЗАХІДНИЙ БЕРЛІН ЗІРВАВ РОЗМОВИ з східно-німецькими комуністами про відновлення умови про право західних берлінців відвідувати своїх кревних і приятелів у Східному Берліні. Відповідний договір кінчається з кінцем цього місяця. Східньо-німецькі комуністи поставили за передумову продовжування того договору — визнання східньо-німецького уряду, як "суверенного", з яким підписується міжнародний договір.

ВІДВІДИНИ КОМУНО-КИТАЙСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ЧУ ЕН-ЛАЯ В РУМУНІЇ СКІНЧИЛИСЯ невдачею. Він відлетів в минулу п'ятницю з Букарешту після своєї 8-денної візити: не проголошено ніякого спільного комунікату і не сказано нічого, що вказувало б за межі загальних фраз.

ЗДА й СССР погоджуються на "тимчасове" припинення всіх атомових вибухів

Скерборо, Канада. — У Скерборо в провінції Онтаріо в Канаді відбувається під спонзором Канадійського Інституту міжнародних справ 4-денна конференція, яка прийняла назву "Міжнародної асамблеї для атомової зброї" з участю фахівців у справах роззброєння з кругло 60 країн. Хоч це неначе приватна, чи радше півофіційна конференція, проте прибули туди такі офіційні особи, як міністер Британії для справ роззброєння лорд Чалфон, заступник директора державної американської Агенції для справ контролі зброєння і розброєння Адріян Фішер, голова Комісії наукових проблем роззброєння при совєтській Академії Наук професор Василій Ємельянов і інші видатні постаті. Американська делегація запропонувала, щоб на деякий час, як своєрідний експеримент припинено всі атомові експерименти, себто також під землею, щоб у тому часі перевірено, чи існуючі удосконалені підслухові апарати можуть заступити міжнародну контролю. Совєтська делегація погодилась з тією пропозицією, так, що настали реальні шанси, що атомовий договір з 1963 року, який заборонив усі атомові експерименти за винятком підземних — буде поширений на договір, який заборонив будь-які штучні вибухи. Коли б прийнято таку конвенцію, то були б кращі шанси для схвалення на Женевській 17-членній конференції роззброєння договору проти поширення атомової зброї.

ПРЕЗИДЕНТ ДЕ ҐОЛЛЬ І ЙОГО ДРУЖИНА ЗАПРИЧАЩАЛИСЬ У ЛЕНІНГРАДІ

ДЕ ҐОЛЛЬ НА СИБІРУ. Французький президент Шарль де Ґолль під час своїх відвідин у Совєтському Союзі побував і на Сибіру. На фото — де Ґолля оплескують працівники одної фабрики в Новосибірську. Очевидно, що до багатьох таборів каторжної праці де Ґолля не водили.

Ленінград. — У цьому місті большевицької революції президент Франції де Ґолль і його дружина, які перебувають на офіційних відвідинах у Совєтському Союзі, побували в неділю 26-го червня в римо-католицькому костьолі, де вислухали Богослуження і запричащались. Це вперше — як кажуть прибічники де Ґолля — президент Франції причащався під час закордонної подорожі. Костьол в якім побував де Ґолль має назву костьола св. Марії з Люрд, а популярно звуть його костьол на Ровенській вулиці в самому осередку Ленінграду. Після вислухання Богослужби президент де Ґолль і його дружина оглядали Ленінград в товаристві совєтського прем'єра Косиґіна. Вони побували на маловму цвинтарі, де поховано жертви німецької облоги Ленінграду під час другої світової війни, як також Ермітаж — один із найбагатших музеїв у Совєтському Союзі, де між іншими багато експонатів французького мистецтва. Увечорі того ж дня де Ґолль був на виставі Ленінградського балету. Попереднього дня, в суботу, після відвідин в Новосибірську — осередку совєтської науки і промислу на Сибірі, де Ґолль оглядав совєтську міжпланетарну стацію, звідкіль Совєтський Союз випускає свої сателіти. Де Ґолль — це перший чужинець, який мав нагоду оглядати цю стацію. Найбільшу сензацію викликала участь де Ґолля в Богослуженні у Ленінграді. Перед костьолом св. Марії з Люрд зібралося багато людей, щоб побачити де Ґолля. Президента Франції привітав священик Иосиф Павлоніс, який подав, що в Ленінграді є около 12 тисяч католиків на майже чотири мільйони мешканців. В костьолі зібралось около півтори тисячі людей, головно жінок. Де Ґолль сидів у фотелі, в першому ряді, по одній стороні від нього його дружина, по другій його син Філіп. Ніхто з урядових осіб не був у товаристві президента де Ґолля. Як звичайно, де Ґолль вітався з прихильниками потиском руки. Його прибічники звернули його увагу в суботу, під час поїздки по Сибірі, що він повинен радше вживати назви Совєтський Союз, а не Росія, бо це нагадує насилення про царський режим.

Українець очолив совєтську міжпланетарну програму

Москва. — Кореспондент "Ню Йорк Таймс-у" Теодор Шабад подає, що на керівника міжпланетарної програми Совєтського Союзу був призначений Михайло Кузьмович Янгель. "Українська Радянська Енциклопедія" має таку інформацію про Янгеля (без фотознимки): український радянський вчений в галузі механіки, академік АН УРСР (з 1961). Народжений в селі Зирянова в Іркутській області, в сім'ї селянина. В 1937 закінчив Московський авіяційний інститут. Працює над теоретичними і практичними проблемами механіки". Про підвищення Янгеля вказувала листа прийнятих у члени Центрального Комітету партії на 23-му з'їзді цієї партії в Москві цієї весни. Янгель також вибраний в останніх виборах до Верховного Совєта. В 1961 Янгель був діяльним в партійній організації Дніпропетровська. Позицію, яку тепер займає Янгель, мав передше Сергій Корольов, який перед кількома місяцями помер. Також Корольов був українського походження.

У Вашинґтоні відбувся панель на тему діяльности і політики УККА

Вашинґтон. — Заходами Вашинґтонського Відділу Українського Конґресового Комітету відбувся в одній із заль Мейфлавер-готелю в неділю 26 ц. м. панель з участю двох доповідачів — ред. Івана Кедрина-Рудницького і д-ра Р. Борковського. Панель відкрив голова Відділу д-р Р. Барановський та передав ведення панелю, як модераторові, д-рові Ю. Старосольському. Доповіді стосувалися теми "Діяльність, політика і проблеми УККА". Доповідач ред. І. Кедрин пригадав найважливіші акти УККА від часу першого Конґресу українців Америки з травня 1940 року та схарактеризував обидві ділянки діяльности УКК — на внутрішньому громадському терені та на зовнішньому американському. Вказав на головні успіхи і невдачі у зв'язку з різними загально-українськими явищами та з актуальною американською закордонною політикою. Д-р Р. Борковський висував цілу низку застережень і критичних завваг на тему теперішнього складу керівних органів УККА та його політики. Однак — при поважних розбіжностях — обидва промовці признали, що в багатьох точках погоджуються. З-посеред кільканадцяти приявних видатних українських діячів, мешканців Вашинґтону, зголошено низку запитів. Переведено теж коротку дискусію. Д-р Ю. Старосольський закінчив вечір, давши коротке резюме та ствердивши поважний рівень доповідей і дискусій і користь з уладжування таких імпрез, що з'ясовують прилюдно важливі наші проблеми.

Медична опіка почнеться 1-го липня без жадних труднощів

Вашинґтон. — Директор Бюра здоров'я при соціяльному забезпеченні Артур Е. Гесс заявив, що велика більшість шпиталів в цілій країні зголосилася до співпраці з соціяльним забезпеченням, і тому 1-го липня медична опіка зможе почнатися згідно з пляном. Представники шпиталів заявляють, що може виявитися недостача медичних сестер та медичного персоналу, коли в перших днях зголоситься більше число пацієнтів в рамках соціяльного забезпечення. Ця справа може бути актуальна в малих шпиталях, але її не спричинить закон про медичну опіку, тільки її унаглядніть, — сказав директор Гесс. Ще вповні не знати, як поставляться до медичної служби деякі приватні шпиталі, яких є коло 800. Деякі з них не вдоволені з закону про медичну опіку. Уряд Публічного Здоров'я веде кампанію за збільшення числа медичних сестер та медичного персоналу в шпиталях. На всіх 7,000 шпиталів коло 800 не зголосилися до співпраці з соціяльним забезпеченням.

В столиці стейту Міссіссіпі закінчився демонстраційний похід неґрів, який тривав три тижні

Джексон, Місс. — В неділю 26-го червня тут закінчився демонстраційний похід неґрів, в якому в кінцевому дні взяли участь від 12,000 до 15,000 осіб, які зібралися коло стейтового Капітолю, домагаючися негайних реформ в трактуванні неґритянського населення. Цей похід почав був неґр Джеймс Мередіт ще 5-го червня. Він був поранений вже 6-го червня і лікувався в Ню Йорку, але похід продовжувався без нього, перейшовши цілий стейт до столиці, хотячи показати білим властям, що чорне населення не боїться домагатися своїх прав, які їм ґарантує федеральна Конституція. Джеймс Мередіт — це той студент-неґр, який перший був вписався до стейтового університету в 1962-му році, хоч до нього до того часу записувалися самі білі учні. Цей похід відбувався під проводом о. д-ра Мартіна Лютера Кінґа, який очолює боротьбу неґрів за зрівняння в правах із білим населенням. Коло стейтового капітолю промовляв Джеймс Мередіт, який сказав, що преса, радіо й телевізія обдурювали публічну опінію, твердячи, що його пострелив був неґр, а не білий чоловік, якого поліція зараз таки після злочину була заарештувала. Присутні гаряче оплескували промову Мередіта, так само і промову д-ра Кінґа.

Збірна українців перемогла литовців 156:126 у легкоатлетичних змаганнях

Шикаґо, 28 і 29 червня. — В цих днях відбулися тут міжнародні легкоатлетичні змагання між збірними українців то литовців, як і футбольна зустріч збірних цих двох національних груп Америки і Канади. В легкоатлетичних змаганнях чоловіки української збірної перемогли литовців з рахунком 108:66, а литовські жінки перемогли українок 60:48. Загальний вислід цих змагань 156:126 в користь української збірної. У футбольних змаганнях збірна українців здобула високу перемогу над литовцями з рахунком 5:0. Ворота стрілили: Л. Довгалюк, Е. Андрущишин, З. Снилик, В. Чижович і М. Нога.

В легкоатлетичних змаганнях героєм був Андрусишин, який здобув для українців три перші місця, а саме в стусані кулею, та метах диском і ратищем. Спеціяльно вислід мету ратищем 236.8 стіп був імпозантним осягом цього молодого атлета, який вже має першість юнаків Канади 1965 року в цій конкуренції та, мабуть репрезентуватиме Канаду у міжнародних

Переможці поодиноких легкоатлетичних конкуренцій одержували нагороди з рук Ярослава Хоростіля, представника Української Спортової Централі Америки і Канади, яка відзначувала цими змаганнями своє десятиріччя. Господарем змагань був осередок СУМА ім. Павлушкова в Шикаґо, який вив'язався дуже добре з цього завдання й гостив в неділю учасників змагань прийняттям у своєму домі СУМА в Шикаґо. Глядачів на легкоатлетичних змаганнях було всього 250, а на футбольних близько 600.

На Українському Селі в Бавнд Бруку, Н. Дж. відбувся минулої неділі Український Спортовий День — пікнік, що його влаштували спільно УСК Ню Йорк і "Чорноморська Січ" з Ньюарку. В програмі були проведені футбольні змагання юнаків за першість СУАСТ-Схід, в яких юнаки УСК-у перемогли 3:2 одноліток з "Ч. Січі". У зустрічі перших дружин обох Товариств футболісти "Ч. Січі" відплатилися за свій юнацький програш і перемогли 4:3 дружину УСК-у. В цьому спортовому пікніку взяло участь близько 700 спортових ... Товариств

В Австралії конференція міністрів СЕАТО радить над загрозою комунізму

Камберра. — У столиці Австралії розпочалась в понеділок 27-го червня конференція 8-ох держав Південно-східного азійського оборонного пакту (СЕАТО), до якого належать ЗДА, Британія, Франція, Австралія, Філіппіни, Сіям і Пакістан, Франція вислала туди тільки свого "обсерватора", а Пакістан свого амбасадора в Австралії. Решта шість держав репрезентовані там своїми міністрами закордонних справ. Державний секретар Дін Раск заявив, що немає шансів на швидке замирення у В'єтнамі з уваги на неґативне становище Північного В'єтнаму. Головною темою цієї конференції — загроза збоку Комуністичного Китаю до цілого півдня Азії. СЕАТО не виправдало на 100% своє призначення, бо Британія і Франція заявили, що вони не будуть брати активної участи у в'єтнамській війні. Зате Австралія, Нова Зеляндія і Філіппіни вислали до Південного В'єтнаму невеликі контингенти. Сіямський (таїський) міністер закордонних справ Танат Хоман таврував ті розбіжності думок між членами СЕАТО, але заявив, що "краще мати дещо, як не мати нічого". Західні кореспонденти в Канберрі твердять, що цьогорічна, 11-та з черги конференція міністрів СЕАТО, відбувається в краще цілій атмосфері, як попередні, бо загроза збоку Комуністичного Китаю стала виразнішою та активний спротив Америки у В'єтнамі внеможливив комуністам заволодіти тією країною.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО В ЛОНДОНІ

Париж. — Як повідомляє паризьке "Українське Слово" в квітні ц. р. в Лондоні засновано "Польсько-українське Товариство", що має на меті взаємну інформацію обох сторін про політичну, суспільну й господарську ситуацію в Україні і Польщі, спільне обговорювання міжнародного положення, ширення ідеї польсько-українського порозуміння в обличчі спільної небезпеки та наладнання зв'язків з іншими народами балтійсько-чорноморського простору з метою відбудови й забезпечення їхньої самостійности. Товариство складається з двох автономних груп: української і польської.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР МАЛЯРА І ПОЕТА В. ХМЕЛЮКА В ПАРИЖІ

Париж. — В Парижі відбувся заходами Літературно-мистецького Клюбу літературний вечір, в якому виступив зі своєю давньою літературною творчістю відомий маляр Василь Хмелюк. Свою літературну творчість залишив Хмелюк ще в 1928 році після виходу третьої збірки поезій. Він присвятився в дальшому малярству. На вечорі автор читав свої вірші.

Відбувся бенкет з нагоди 25-ліття відновлення державности

Ню Йорк, 26-го червня. — Організації Українського Визвольного Фронту з Ню Йорку влаштували святочний бенкет з нагоди 25-ліття відновлення української державности, Акту з 30-го червня 1941 року, в залі УНДому з участю понад 250 гостей. Бенкетом проводили почесні тостмайстри Мирослав Шміґель в українській та Володимир Будяк в англійській мовах. Головними промовцями на цьому святі були д-р Петро Мірчук та Володимир Будяк (англ. мовою). Короткі промови-привіти виголосили: д-р Дочев від Американських Приятелів АБН, суддя Меттю Трой від Комітету Тижня Поневолених Націй, Теодор П. Дженнінґс від організації Американської Християнської Молоді і отаман Ігнат Білий від кубанських козаків. Д-р Олександер Соколишин репрезентував на бенкеті Відділи УНСоюзу метрополії Ню Йорку та НТШ. Мистецьку програму бенкету — свята виповнили виступ ансамблю в складі Ліза Чепіль, Марія Лисяк і Богдан Паздрій (режисер), які виконали монтаж "30-го Червня" укладу Олега Лиська. Музичний супровід до мистецької частини був у руках п'яністки Ірени Чужи.

Український Інститут Америки вшанував пам'ять свого основника

Ню Йорк. — Минулої суботи, 25-го червня, тут старанням Українського Інституту Америки та в його репрезентативних приміщеннях відбувся вечір, призначений пам'яті основника Інституту і його першого президента та мецената, відомого нашого промисловця бл. п. Володимира Джуса. Вечір відкрив коротким словом друг і співпрацівник Володимира Джуса проф. Деніл Г. Кейн а про дві із сутрічей з Покійним, одну громадського і одну товариського характеру, розповів ред. А. Драган. У мистецькій частині програми Христина Петровська виконала кілька творів на фортепіяні, а оперова співачка Галина Андреадіс при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Ол. Омельського відспівала кілька пісень. На закінчення Теодор Джус, син Володимира Джуса і теперішній президент Інституту, дякував усім за участь у вечорі.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ ЕДВАРДА КОЗАКА В ГАНТЕРІ, Н. Й.

Як кожного року, так і цього, відбудеться в Ґантері в залі мотелю "Ксеня" виставка образів Едварда Козака. Виставка буде мати понад шістдесять образів, всі вони зв'язані з українським життям. Як попередніх років переважає побут українського села, то цим разом переважає тематика "військова", "Львівський Листопад", "З Високого Замку", "Під Львовом — 1919-тий рік", "Червона Калина", "Слово о полку", "Княжі Дружинники", "Дума про козака Нечая" — це заголовки більших композицій. Є теж ціла серія ножних, характеристичних для мистця, ґротеско до українських пісень. Багато образів мальовані новою технікою, аврилки з мозаїкою. Відкриття виставки відбудеться 2-го липня. У вечір з нагоди виставки виступи добрих приятелів мистця — Миколи Понеділка і Івана Керницького.

ПРАЦЯ ПРО МИСТЕЦТВО СВ. ГОРДИНСЬКОГО ВИЙШЛА ОКРЕМОЮ ВІДБИТКОЮ

Париж. — У видавництві НТШ у Парижі вийшла окремою відбиткою праця-стаття відомого нашого мистецтвознавця Святослава Гординського, що була вміщена у 20 зшитку Енциклопедії Українознавства під гаслом "Мистецтво, мистецька освіта, мистецтво українське".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: На рік $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. В Джерзі Сити і закордоном: На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. Для членів УНСоюзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і money orders виставляти на: "Svoboda".
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Роковини походу Гітлера на Схід

Минулої середи, 22 червня ц. р., сповнилося 25 років з того дня, коли найбільша в дотогочасній історії світу німецька збройна сила рушила у завойовницький похід проти свого совєтського союзника. Пакт неагресії Молотова-Ріббентропа з 24 серпня 1939 уможливив Гітлерові напасти через сім днів після його підписання на Польщу й окупувати її в тритижневому „бліцкріґу", — уможлививши водночас Сталінові „визволити" українські й білоруські землі, що були окуповані Польщею, і знищити таким чином центри української й білоруської закордонної ірреденти. Але з їдою апетит зростає. Підбій Польщі був тільки прелюдією до ґітлерівських плянів підбою цілої Европи. Данія, Бельґія, Голляндія, Люксембурґ, Норвеґія і Франція, а на півдні Балкани впали жертвою німецької неспровокованої аґресії. Однак, плян підбою Британії заломився на спротиві британського летунства. Теорія німецького „лебенсравму" вимагала дальших завоювань, — режим терору на окупованих територіях породжував підпільний спротив автохтонів, і таким чином війна продовжувалась.

Сталін до останньої хвилини не вірив у можливість зради збоку свого німецького союзника. Всіх, що зважувались перестерігати його, наказував розстрілювати. Коли ж похід тримільйонової німецької армії на схід став доконаним фактом, він, Сталін, мстився за свою короткозорість та за катастрофальні наслідки своїх дилетантських наказів — на совєтських старшинах: таким чином поруч із велетенськими втратами, що їх завдавали большевикам німці, Сталін „чистив" старшинський корпус від „зрадників". Мільйони совєтських вояків піддавалися в полон, військовий та адміністраційний апарат на величезних просторах Совєтського Союзу був розхитаний. Німецькі вояки піднесли прапор на Ельбрусі, на Кавказі, і стали під Москвою та Ленінґрадом. У своєму переможному поході вони зайняли всю Україну.

Але після своїх головокружних перших перемог німці остаточно програли. Програли з двох головних причин: внаслідок політичної тупости, виявленої супроти народів на підбитих обширах, і внаслідок приступлення до війни Америки, спровокованої нападом Японії на Перл Гарбор 8 грудня 1941 р. Уярмлені московськими большевиками народи сподівалися від німецької армії визволення, але, зазнавши безглуздого кривавого терору й масового винищування, як „унтерменші", звернулися проти нового наїзника. Америка своїм масовим постачанням зброї, амуніції, всякого виряду та харчів уможливила большевикам перемогу під Сталінґрадом. Німці залишили Україну зруйнованою й знищеною фізично й матеріяльно, а нова хвиля терору, що заливає Україну після повороту большевицької влади — доповнює чашу терпіння многострадального українського народу.

Справа короля Файсала

Король Савді Арабії Файсал прибув до ЗДА на особисте запрошення президента Джансона, отже є він офіційним гостем не тільки Президента, але й ЗДА. Відвідини короля Файсала у ЗДА мають глибокий підклад. Він засів королівський трон в Савді Арабії у 1964 р. і зразу почав переводити реформи у своїй країні. Перш за все у його пляні скасувати февдальні порядки і змодернізувати економіку й політично - громадське життя. Він — єдиний в арабському світі великий приятель Америки. У загальній акції проти комуністичної аґресії, що загрожує арабському світові, роля короля Файсала знаменна. Він також відтяжує в арабському світі амбіції Єгипту на повне домінування над арабами.

Король Файсал мав необережність: на пресовій конференції у Вашинґтоні він заявив, що Єгипет — хоч існують політичні розходження з цією державою — все ж таки є братньою республікою для королівства Савді Арабії. Якщо ж йдеться про Ізраїль, то ворогом Савді Арабії є не так сама ця держава, як жидівський націоналізм у вигляді сіонізму, що став причиною аґресії у відношенні до арабів і спричинив вигнання багатьох тисяч арабів з їх рідних домів у Палестині. До цієї заяви король Савді Арабії додав, що ворогами вважає він і тих, які допомагають ворогам Савді Арабії, підтримуючи сіонізм в Ізраїлі.

Ці слова короля Файсала викликали обурення жидівського населення у ЗДА. Посадник Ню Йорку заповів був прийняття на честь короля Файсала, але майже двомільйонова жидівська група в цій метрополії почала натиск на посадника, щоб він це прийняття відкликав.

Зрозуміла річ, американські жиди мають повне право, а може й обов'язок протестувати проти неприязних висловів високопоставленого гостя. Вони мали право запротестувати проти вияву нетерпимости одного народу у відношенні до другого, головно тут, у ЗДА, де різні народи, різних національностей, раси, релігії й політичних переконань живуть один побіч одного і разом працюють. Але посадник великого Ню Йорку не міг діяти тільки під натиском одної національної групи у відношенні до гостя, з яким зв'язані політичні пляни Америки. Не можна поборювати одної крайньої національної нетерпимости другою, бо це лише підсилює всяку нетерпимість.

У випадку з відкликанням прийняття для короля Файсала в Ню Йорку, очевидно, найважливішу ролю відіграла виборча калькуляція. Два мільйони виборців — це позиція у рахунку кожного потенціяльного кандидата на пост посадника чи губернатора, і треба було б тільки жаліти, якщо обидва заінтересовані політики — і посадник міста Ню Йорку і губернатор Нюйоркського стейту — керувалися лише особистими спонуками, маючи перед собою майбутні вибори. Гостям Президента держави належить виявляти гостинність. Ми пам'ятаємо, яке обурення знялося в країні, коли прибув до ЗДА Хрущов. Але він був офіційним гостем, і ніхто не відкликував заповіджених прийнять. Великі протести могли і повинні були бути у відношенні до арабського короля. Але не повинні адміністраційні достойники своєю поведінкою утруднювати політичні заміри Уряду.

Д-р Юрій Фединський

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ НА МІЖНАРОДНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

З початком квітня ц. р. відбулася в університеті Індіяни в Блюміґтоні 4-денна міжнародна конференція, присвячена питанням національностей Габсбурзької монархії XIX століття. Конференцію спонзорували Східньоевропейський Інститут Університету Індіяни та Американський Комітет для сприяння студіям історії Габсбурзької Монархії. Майже сотня вчених з десятьох країн вислухала й обговорила понад тридцять доповідей з історії многонаціональної австро - угорської імперії в останньому столітті її існування. Американські й европейські професори старалися відповідно насвітлити політичні, економічні й релігійні моменти, як сили, що цементували окремі частини монархії в єдину могутню державу, але одночасно й роз'єднували їх аж до остаточного повного розвалу в 1918 році.

Дуже цікаві були засідання, присвячені окремим національностям, які входили в склад Габсбурзької Імперії. Організатори конференції вирішили кожній окремій національності присвятити дві доповіді — одну, опрацьовану американським ученим, а другу місцевим ученим, запрошеним з Европи.

І так, про німців, мадяр, сербів, хорватів, чехів, словаків, румунів говорили не тільки американські історики, але також історики з Відня, Будапешту, Беоґраду, Загребу, Праги, Братислави, Букарешту. Про словінців говорив доповідач з Любляни, про поляків — американський професор польського походження; він же відчитав доповідь краківського професора, який не міг особисто прибути.

Про українців в Галичині під австрійським пануванням говорив д-р Іван Лисяк-Рудницький, професор Ля Саль коледжу у Філядельфії. Зі Львова не було ні доповідача, ні надісланої доповіді. Треба згадати, що всі заздалегідь зголошені учасники конференції отримали всі доповіді на письмі ще перед початком конференції і мали час підготовитися до дискусії.

Доповідь проф. Рудницького розміром на 60 сторінок була в руках учасників конференції під час її усної презентації (в скороченні). Перед очима присутніх пересунулася історія галицьких русинів - українців від часів кромішньої темряви кінця XVIII віку через часи Шашкевича до часів Франка, від часів панщини до здвигу „Січей" і „Соколів" у 1914 році, від часів темної селянської маси через „Руську Раду" 1848 року, період москвофільства аж до Українських Січових Стрільців 1914 року. Належне місце було приділене ролі греко - католицького духовенства в національному відродженні. Західня вітка українського народу не потонула ні в „російському морі, ні в польському багні", як говорилося у XIX віці в Галичині.

На відміну від інших доповідачів, які підкреслювали неґативну поставу їхніх національностей до Габсбурзької Монархії, головно чехів і мадяр, проф. Лисяк-Рудницький видвигав, згідно з історичною правдою, також моменти, які зближали українців до Відня, що визволив галицьких селян з польської панщини. Українська інтеліґенція розуміла, що права українського народу під Росією в другій половині XIX стол. були куди менші, ніж у Галичині під Австрією. Відень брав часами українців в оборону проти сваволі польської галицької адміністрації.

На цьому ж засіданні американський професор історії Петро Вандич, родом зі Львова, реферував про галицьких поляків під Австрією. А що в історії Галичини годі промовчати польсько - українську боротьбу, він зреферував цю проблему назагал коректно, виразно, застерігаючися, що не поділяє давніх польських тверджень, нібито австрійський намісник Стадіон „видумав українців". Але все таки виразно натякав, що головно австрійська політика „дівіде ет імпера" (діли і пануй) була відповідальною за жалюгідний стан польсько - українських відносин. Проти цього твердження виступив у дискусії молодий віденський професор Р. Пляшке, який твердо став на проукраїнському становищі, закидаючи полякам повну вину за гноблення українців в Галичині.

Конференція виявила, що націоналізми в підкомуністичних державах зовсім не мертві, і що вони навіть підтримуються урядами, якщо тільки не спрямовані проти Москви. Несподіванкою на конференції був дуже гострий, прямо шовіністичний тон румунських делеґатів проти мадяр, коли обговорювалося справу Семигороду.

Конференція цікава для нас двома знаменними моментами: українському питанню приділено окреме, належне місце у вигляді окремої доповіді; українську тему реферував учений - українець.

Цілком слушно зробив професор Ганс Кон, який під час бенкету спеціяльно вирізнив у своєму кінцевому слові доповідь професора Рудницького, як знамениту („ексцелент").

Усі матеріяли конференції будуть опубліковані. Таким чином чи не вперше появиться англійською мовою оригінальна, коротка історія українців в Галичині під австрійським пануванням. Добре було б при цій нагоді додатково опрацювати й видати англійською мовою історію буковинських і закарпатських українців.

● В японському парляменті відбулись в минулу суботу бурхливі авантюри, коли-то посли з соціялістичної меншости не хотіли допустити, щоб перевести низку різних законів і силоміць не допустити на залю послів з урядової більшости. Водночас велика делеґація жінок аґітувала в кулюарах за схвалення закону проти різних явищ, що сприяють деморалізації.

Володимир Кедровський

СПІВЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСТВА З „СТАРШИМ БРАТОМ"

Нас турбує те, що по українських містах і містечках, навіть там, де раніше її зовсім не було, запанувала московська мова. Основною причиною цього є те, що в Україні державною мовою є не українська, а московська. Там усе чиновництво говорить і пише лише по - московському. В так званій „суверенній" УССР по всіх державних інституціях, партійних організаціях, судах, на пошті все листування провадиться в російській мові. Русифікація підсилюється національними байстрюками, які тікають від свого народу, щоб приподобатися окупаційній владі і робити собі кар'єру. До того всього Москва послідовно заселює Україну московським елементом.

Постає питання: як поступає русифікація серед українського сільського населення?

Тут хочу подати деякі відомості, як наше сільське населення в минулому ставилося до тих осадників, що їх російський уряд поселяв на Україні, передусім на півдні, де були великі земельні простори колишніх запорозьких земель. Щоб з'ясувати, в якій мірі московські осадники впливали на русифікацію селянства, за ініціятивою статистика Херсонського Губернського Земства О. Русова переведено статистично - етнографічне обслідування мішаних поселень на Херсонщині, матеріяли якого опубліковано в „Сборнику Херсонского Земства" за 1889 рік.

Як типове мішане поселення вибрано село Дмитрівку. Це село було засноване десь на початку XVIII століття. Населення його на час обслідування складалось з двох основних груп: „малоросів" і „великоросів", які протягом більше як 150 років жили цілком окремо, не змішуючись. Вони різнилися між собою мовою, звичаями і убранням.

В збірнику зазначено: „Належачи до одної громади, до тої самої церкви, малороси і великороси не мають ніякого впливу одні на одних і не переймають одні в одних нічого, навіть у господарстві... Малороси і великороси не зближаються між собою: вони взаємно не женяться, навіть не йдуть у куми одні до одних".

„Обопільне відчуження між ними таке значне, — сказано далі в цьому збірнику, — що вони намагаються порвати взаємні зв'язки навіть там, де ті зв'язки були підтримувані урядовими заходами". Так, наприклад, у 1888 році „малороси" ухвалили розділити громадську землю на дві частини: „малоросійську" й „великоросійську"; подали цю ухвалу в „крестьянское присутствие" і просили утворити для „малоросів" і „великоросів" окремі управи. Але „присутствие" відмовило, бо ухвала була підписана лише „малоросами". „Великороси" такого поділу не хотіли, і коли призначувано громадські збори в цій справі, то на них не приходили. В 1888 році „малоросам" пощастило відокремитися толокою, на якій „великороси" не мали права випасати коней.

Далі в збірнику читаємо: „У малоросів завважується велику стійкість щодо їхньої самобутности. Російську книжну мову в школі, а тим більше поза нею вони мало засвоюють... Взагалі помітно, що великороси легше сприймають малоросійські слова в розмовах, ніж навпаки... Малороси ні одного слова великоросійського не вживають, хіба лише в сварці з великоросами".

В підсумках дослідження сказано: „Тому, що ці дві групи населення живуть одна побіч одної більше ніж 150 років і виховали кілька поколінь при однакових фізичних умовах, зберігаючи свої національні прикмети і не піддаючись взаємному впливу — значить, існує дуже велике провалля між їх духовим складом, світоглядом, способом життя, походження яких закорінене в далекій минувшині того і другого народу".

Я пригадую на Херсонщині багато чужонаціональних слобід і містечок. Колись вони всі жили окремим життям від українських поселень. Мешканці деяких з них були багатшими за українців, бо їх свого часу наділено ліпшими землями. З такого чужонаціонального населення постали сербські, чорногорські, македонські та інші дрібніші слов'янські колонії, але в кінці XIX сторіччя вони цілковито злилися з українцями, прийняли місцеву українську говірку й розплилися в тубільному морі так, що тільки з прізвищ можна було пізнати їхню оригінальну народність. Але московські колонії, мешканців яких чомусь називали „литвинами", далі існували ізольованими в українському морі.

Навіть жидівські хліборобські колонії, що їх російський уряд намагався створити в Україні, перейняли українську мову, хоч твердо трималися своєї віри і звичаїв. Правда, більшість цих колоністів - хліборобів з часом стали крамарями, ремісниками і т. п., а землі свої віддавали українцям в оренду. В Херсонському повіті найбільшими жидівськими колоніями були Ефінгар і Нова Полтавка з добре поставленою хліборобською школою. Біля посаду Березнеговатого була жидівська колонія Нагартава з великою школою „Талмуд Тора", в якій жиди вчилися різних ремесел. Викладовою мовою в тій школі була жидівська, але населення Нагартави говорило по - українськи. При цій нагоді хочу зазначити, що там вивчив з дитинства українську мову Ілько Борщак, батько якого був учителем в Толмуд Торі. Там молодий Борщак зацікавився українцями й пізніше присвятив свої праці минувшині України, тим більше, що посад Берзнеговатий і сусідній з ним посад Вісунськ (Батурина) були на-

(Закінчення на стор. 4-ій)

С. Гординський

ВИДАННЯ ТВОРІВ БОГДАНА І. АНТОНИЧА

Нашому громадянству цікаво буде довідатися, що видання творів поета Богдана Ігоря Антонича (1909-1937) вступило в останню фазу реалізації, і книжку віддано вже до друку. Книжка — однотомник творів на 400 сторінок — появиться з початком осени.

Останніми роками можна було спостерігати незвичайне зацікавлення поезією Антонича. Про нього писали не тільки на еміґрації, а й на Україні, де його „відкрили" молоді поети, яким набридла соцреалістична січка. У львівському „Жовтні" вже появився вибір його поезій, як теж перша редакція його лібретта до опери „Довбуш". Одначе, заповіджена книжка його поезій на Україні досі не появилась, застрягши в цензурі (як на це недвозначно натякав Р. Братунь на недавній республіканській конференції поетів у Києві). Бо хоч Антонич — поет майже аполітичний, його ідеалізм і естетизм можуть мати вплив на молодих поетів і читачів. А втім, це книжкове видання, якщо й появиться, може бути тільки сильно пересіяним вибором його поезій.

Куди краще стоїть справа з виданням творів Антонича в Чехо - Словаччині. В Пряшеві вже заповіджено вихід книжки поезій*, і треба сподіватися, що якась частина накладу звідти попаде й в Україну. Одначе, повне критичне видання творів Антонича можливе тільки на еміґрації.

Конкретно, протягом двох років автор цієї статті і поет Богдан Рубчак з Шикаґо працювали над виданням творів Антонича, яке тепер віддано до друку. Видання це буде не тільки можливо якнайповнішим, але й найбільш автентичним, бо редактори його мали до диспозиції понад 500 сторінок рукописів Антонича, починаючи від його перших віршових спроб аж до останніх дозрілих поезій. Отак, у книжку ввійде не тільки 5 відомих збірок поета („Привітання життя", „Три перстені", „Книга лева", „Зелена євангелія" і „Ротації"), а й ще не видана окремою книжкою збірка релігійних віршів „Велика гармонія", поодинокі вірші якої друкувалися у львівських „Дзвонах", закладених тодішнім ректором Богословської Академії Йосифом Сліпим, який і сьогодні, вже як кардинал, цікавиться долею цієї збірки.

Крім цього в книжці буде ще окрема збірка „Незібрані поезії", які друкувалися в різних газетах та журналах і не ввійшли до ніяких відомих збірок. У цій групі є чимало блискучих речей. Велику допомогу у збиранні цих розсипаних віршів і бібліографії писань про Антонича дали численні аматори його поезії та українські бібліотеки в Сарселі, Вінніпеґу, Шикаґо, як також бібліотека Вінніпезького університету. Тож книжка обійматиме ввесь доступний редакторам поетичний і критичний матеріял Антонича і про Антонича. Власне, редактори видання мали на увазі не саме перевидання відомих речей, а й створення такого ґрунтовного видання, яке стало б підставою для інших видань у майбутньому.

Тому, крім самих поезій, книжка матиме й основну статтю про поета та його добу — галицьке літературне життя 1930-их рр., деякі Антоничеві статті, що мають зв'язок з його поезією, дві редакції лібретта до опери „Довбуш", найважливіші варіянти його поезій і багату бібліографію писань про нього. Бо про Антонича писали й пишуть не тільки на Україні, а й в ЗДА і Канаді, Німеччині і Франції, Польщі і Арґентині... У книжці будуть також репродукції маловідомих портретів поета (фотографічних і мальованих мистцями), обгортки його книжок і репродукції цікавих рукописів.

Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово" давно носилося з думкою здійснити своїми силами це видання, але на перешкоді ставала справа коштів цієї будь - що - будь немалої книжки, до того ж гарно виданої. Тут, власне, один з аматорів поезії Антонича, д-р Ярослав Падох, зв'язав редакторів видання з нашими лемківськими організаціями. Вони прийняли ідею видати твори найвизначнішого поета Лемківщини з ентузіязмом, так що видання зможе появитися коштами Організації Оборони Лемківщини. Немає сумніву, що таке видання буде найкращим пам'ятником для поета, значення якого загальноукраїнське. Ще кілька років тому французький критик Е. Райс у розмові з нами в стінах Французької Національної Бібліотеки в Парижі дивувався, чому це в нас появляються сотки не раз малоцінних видань, а творів Антонича, поета міжнародного калібру, ніде дістати не можна. До речі тут буде згадати, що вже чимало поезій Антонича можна прочитати мовами польською, англійською і німецькою.

Минуло вже близько 30 років, як відійшов від нас молодий поет, але за той час його поезія не постарілася і не зблякла, навпаки, щораз більше літературознавців починає уважати, що поезія Антонича позначена рисами справжньої геніяльности. До основних тем поезії, — таких, як Бог, всесвіт, дух, матерія, народини, життя, кохання смерть, доля, вічність, — він підходив глибоко й оригінально, до того ж ніколи не висловлювався плутаною, малозрозумілою мовою, а говорив про найбільші істини простими словами, які відразу відкривали нам нас самих, наше місце і призначення в житті. Тож не диво, що його творчість викликає таке зацікавлення в широких читацьких колах, спраглих правдивої поезії з глибоких і живих джерел.

* Про це була докладніша вістка в „Свободі" з 18 червня ц. р.

ЛУКА ЛУЦІВ

ІВАН ФРАНКО — БОРЕЦЬ ЗА НАЦІОНАЛЬНУ І СОЦІЯЛЬНУ СПРАВЕДЛИВІСТЬ

(21)

Бистрий Франків ум влучно оцінив осуди Лімбаха, пізнаючи, що він „або не знає чогось, або дивиться на речі несправедливо, апріорно". Лімбах знав тільки дві оцінки: надмірно ентузіястичну або безапеляційно категоричне „фюр ді Кац!" (нічого не варте). Франко признає, що „позитивної духової страви ця розмова не давала, то проте в ній, як в содовій воді, було якесь освітлення, віяло чимось для мене новим, незвичайним і принадним, чого я на разі не вмів назвати".

„Після того сухого тону, яким викладано нам скупі відомості з історії літератури в гімназії, — пише він, — після тих ніби об'єктивно-поміркованих оцінок, після того фальшиво піднятого тону, яким треба було говорити про великих корифеїв літератури і про все, що вийшло з-під їх пера, Лімбахові різкі та іноді несправедливі слова набирали незвичайної ціни" (II, 202-203).

Лімбахові оцінки були нешабльонові, це була „не шухляда, напхана старими паперами", і тому гімназійна молодь його шанувала, а Франко „мав собі за честь, що він перший до нього зголосився. Франко каже, що Лімбахова вдача була реалістична, він не мав заокругленого знання, ані ясного світогляду, люблячи повторяти фразу, що він не „книжка, а людина з її суперечностями". Його улюбленими письменниками були Гомер і Шекспір, Вальтер Скот і Сервантес, Гете і Шіллер, а особливо Діккенс.

Лімбах повчав своїх учнів:

„Тих держіться ... Від них учіться не лише писати, але головна річ бачити! Бачити те, що вас окружає. В баченню, в оці головна штука ... Великі письменники — це Колюмби свого роду: вони відкривають нам нові світи, нові Америки скрізь довкола нас, уміють у найпростішій буденній речі показати нам щось нового, нечуваного, несподіваного" (II, 208-209).

Франко признається, що Лімбах „впливав на вироблення його літературних поглядів та замилування більше, ніж це могла чинити шкільна наука, майже наскрізь шабльонова та формалістична". Розмова з Лімбахом, на думку молодого Франка, була „вилетом у якісь повітряні краї, в немежовані степи духового життя, естетичних питань та привабливих творів людської фантазії, де всякі питання дійсного практичного життя, а властиво тої мізерії, що нас окружала, щезали, попросту переставали існувати".

Треба підкреслити і те, що „релігія в складі його (*Лімбаха—Л.Л.*) думок і почувань не грала ніякої ролі, не існувала для нього. Мені навіть було б чудно представити собі його в церкві або в костелі. Це був з погляду релігійного не скажу індиферентист, але повний агностик. У нього не було змислу для релігії — таке бодай враження виніс я зі своєї знайомости з ним," — згадує Франко.

Коли пригадаємо собі те, що написав І. Франко про свого вчителя релігії о. Торонського, то можемо догадуватися, де були джерела Франкового відношення до релігії ще в гімназійних часах.

Лімбах не любив французів і ту нелюбов „суґґерував" Франкові, який з тої причини занедбав у гімназії французьку мову, що мусів надолужити аж у 80-их роках. Не подобався Лімбахові і Еміль Золя, яким захоплювався Франко.

Франко зустрічався з Лімбахом і у Львові, в 1875 році і пізніше, коли і Лімбахів син і Франко студіювали в університеті.

Лімбах цікавився тоді творчістю свого колишнього учня і, слухаючи „Лесишину челядь", яку автор читав, бурмотів: „Гарно, гарно. Є певна мелодія, є й пластика, і невеличкий чуттєвий підклад". Та коли Франко дочитав оповідання до кінця, його критик змінив свою оцінку:

— Пощо ви попсували ідилію. Початок заповідав ідилію, а при кінці набовтали якогось квасу.

(Далі буде)

Шикаґо, Ілл.

КОНЦЕРТ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

(н.) На закінчення мистецького турне по містах ЗДАмерики і Канади, від Атлантійського по Тихий океани — Капеля Українських Бандуристів ім. Т. Шевченка під управою Івана Задорожного загостила 13-го травня до Шикаґо, де у великій репрезентативній залі міської Опери дала один концерт. Мимо не дуже підхожого дня — п'ятниця, та навалу інших імпрез серед української громади, не згадуючи вже про загальноміські — як гостина опери з Ню Йорку та різних европейських мистецьких ансамблів публіка дописала і не жаліла, що прибула. Бо всупереч поглядам декого, що не прибув на цю імпрезу, мовляв, я вже чув їх нераз, або, що Капеля не є в такій формі, як колись, виявилося вже спочатку, що її форма під цю пору є знаменита, а виконання кожної пісні досконале. Ентузіязм публіки ріс з кожною виконаною піснею і був маніфестацією загального одушевлення для капелян і диригента.

Зворушуючий момент цього незабутнього Концерту, — це прегарний жест приявного почесного гостя на залі, дружини президента Вільного Китаю — відомої діячки пані Чіянг-Кай-Шек, що зі своїм почотом зайняла дві льожі. Вона привітана панею Уляною Целевич, передала прегарну китицю квітів для Капелі, зі словами повного захоплення для цього мистецького ансамблю. А дійсним доказом її захоплення цим концертом — був такий момент, коли вона, хоч і обмежена часом з уваги на інші домовлення і імпрези, не хотіла залишити залі аж після закінчення Концерту і вислухання наддатків. Приявні в інших льожах деякі представники УНСоюзу, що вчасніше прибули до Шикаґо на Конвенцію цієї братньої організації, як її гол. предсідник О. Лисогір, гол. касир — Р. Слободян та ін., деякі делеґати на Конвенцію зі ЗДА і Канади та представники українських церковних, громадських та економічних організацій Шикаґо, як також інших деяких національних груп, мали нагоду після Концерту особисто запізнатися з цією визначною гостею, що при тій нагоді у розмові ґратулювала українцям за таку виїмкову мистецьку одиницю, якою, на її думку, є Капеля Бандуристів.

На закінчення Концерту українська молодь СУМА і Пласту вручила Капелі від української Громади в Шикаґо квіти — з подякою за виступ.

Не можна не згадати ще одного гарного моменту з цієї імпрези, а саме, коли Капеля виконувала одну з точок своєї програми — композицію свого колишнього диригента і довголітнього члена Григорія Китастого, представник Капелі привітав його від цілого ансамблю.

Організацію Концерту перевела Ліга Американців Українського Походження спільно з Кредитовою Касою „Самопоміч", докладаючи усіх зусиль, щоби передати Капелі відповідний прибуток. Капеля дала з 26 концертів - виступів та показала українську пісню в цілій своїй красі не тільки там, де своя і чужа публіка мала нагоду чути її, але, що важніше, там, де її ще взагалі не мали можливости слухати. І це її виїмкова заслуга, яку наша спільнота повина пам'ятати.

К. Н.

Вінніпеґ у поклоні Борцям і Героям

Зелені Свята — це час, коли в Рідні́м Краю українці масово ішли на стрілецькі могили, щоб помолитися за спокій душ наших Героїв та висказати свою найглибшу пошану Тим, які віддали свій найбільший скарб, своє молоде життя за Волю України.

І українське громадянство у Вінніпеґу вже довші роки в часі Зелених Свят вшановує пам'ять поляглих вояків української і канадійської армій, масовою маніфестацією, на чолі зі своїм духовенством.

Сьогорічна релігійно-національна маніфестація відбулася на цвинтарі „Всіх Святих" в неділю 29 травня.

В годині 1-ій по полудні вирушила зі збірної площі біля катедри св. Володимира і Ольги довга валка автомашин насамперед до пам'ятника „Невідомого Канадійського Жовніра" (біля парляменту), де о. д-р В. Кушнір, при участі кількох священиків відслужив молебень та поклав в імені всіх українців один спільний вінок. Звідсіля похід, доповнений десятками чергових авт, подався на цвинтар „Всіх Святих", 12 миль від міста. Доїжджаючи до цвинтаря, учасники бачили, як цвинтар зеленів гарно обкошеною зеленою травою з дорогими мистецькими гробівцями і нагробниками. Всі родинні гроби прикрашені живими квітами і вінками. На фронтовій залізній брамі вітер лопотить канадійськими і українськими прапорами. На самім фронті видніє скромна стрілецька могила з високим дубовим хрестом. Хрест прикрашений терновим вінком з таблицею „Поляглим Героям за Волю України", а далі тризуб, хрест заслуги Української Галицької Армії і емблемою УСС. Почесну варту біля Стрілецької Могили творили українські ветерани, Пласт і СУМ в одностроях, зі своїми прапорами. На могилі виструнчилися представники канадійських збройних сил. До Соборної Панахиди, в присутності 3.000 учасників, стануло українське духовенство під проводом Митроп. Кир Максима і о. прелата д-ра В. Кушніра. Всіх священиків було 16. Українську Греко-Православну Церков репрезентував о. д-р Ст. Сасс. Співав великий чоловічий хор під управою Юрка Гнатюка.

По панахиді Митрополит Кир Максим виголосив патріотичну проповідь, на початку якої закликав присутніх спільно помолитись і низько склонити наші голови перед усіми великими нашими Героями, які від княжих часів аж по сьогоднішній день, через славну Козаччину й криваві визвольні змагання 1918-1920 років і незломний опір усім формам брутального насилля безбожного комунізму, мужно й незломно видержали аж до загину на своєму відповідальному пості в обороні незалежности України. Митрополит сказав: „Коли ми зібрані тут, біля цієї символічної Стрілецької Могили, мовчки увійдемо в глибину нашої душі й будемо там уважно прислуховуватися голосові цих наших братів-Героїв, ми з певністю почуємо з одної сторони їхні слова признання й палкої заохоти, звернені до тих українців, які далі відважно й незломно стоять на всіх фронтах затяжної боротьби за ті самі національні ідеали, за які й вони у свій час зложили свої буйні голови, а з другої сторони, ми з такою самою певністю зможемо почути їхні слова крайнього осудження, звернені в сторону тих українців, до яких вони неначе гремлять голосом поета: „Уступіться з дороги, вступіться живії мерці. Ми вогні й громовиці, ми бурі й пеани гарматні. Вступіться з дороги, бо ви вашим мертвим подихом затроюєте всі духові ідеали українського народу. Схаменіться, воскресніть духово й жийте повним, великим, свобідним життям всього нашого українського народу!"

Промова Митрополита зробила на 3-тисячній масі помітне враження. Після проповіді сурмач-вояк відтрубів „Останній Салют", карні лави кол. вояків Української Галицької Армії і Канадійські ветерани виструнчилися на „Позір", прапори похилилися до самої землі, а по закінченню „Вічная пам'ять" делеґати комбатанських, молодечих і громадських установ поклали у стіп Могили свої вінки. Багато учасників не скоро опускали цю дорогу Стрілецьку Могилу.

Поклін українців і вшанування пам'яті поляглих українських і канадійських вояків-героїв під міським Сенотафом і у стіп Стрілецької Могили передавала широко місцева телевізійна сітка, а обидва місцеві англомовні щоденники Вінніпеґу віддали цій події відповідне місце.

Українське громадянство гідно і достойно віддало пошану своїм Борцям і Героям.

Дмитро Микитюк

Ньюарк, Н. Дж.

ВЕЧІР СЛОВА І ПІСНІ

5 березня о 7-ій год. вечора, старанням Сестрицтва св. Покрови при церкві св. Тройці та при співучасті родини П-ва Вожаківських організовано - літературно-музичний вечір „Українського слова і пісні". Участь приймали: поетеса п. А. Коссовська, п. Світлана Тонкошкур - Вожаківська - співачка Нюйорської опери, п. Євгенія Волц — піяністка і п. Юрій Вожаківський — скрипка.

Голова Сестрицтва п. Д. С. привітавши присутніх і представивши виконавців, з'ясувала значення і потребу таких вечорів - зустрічей.

Під рясні оплески присутніх п. С. Тонкошкур надзвичай милим голосом - пісні, а п. Ю. Вожаківський чаром мелодій на скрипці, при супроводі п. Є. Волц - яка назміну акомпаніювала, зуміли притягнути слухачів до відчуття переживань моментів змісту мелодій, котрі пливли по залі церковній, мов пісні солов'я у вишневім саду рідної землі. П. поетеса А. Коссовська, читала власні вірші зі збірки поезій „Бабине літо". Присутні з захопленням оплескували кожний вірш і слухаючи їх мимоволі переносилось думками туди, де в колисці наше серце зростало під цей спів і ці слова вічно живучої материнської мови. Чи ж може бути щось дорожчого від матірніх слів і пісні — рідною мовою?

„Ще не зродилося
слово,
коли вже пташки
співали:
Виходить — спочатку
пісня,
А потім — мова.
Пісня — життя
прикраса,

В пісні скорбота
і радість,
Пісня — це клаптик
неба
В грішних мріях
землі".

По закінченню вечора о. прот. А. Селепина і п. Літвник — голова церковної ради висловили вдоволення з пережитих хвилин, та зложили подяку поетесі Коссовській за її твори і за її труд, що вона не повагалася приїхати особисто відчитати свої твори. Також сердечно вітано і дяку віддано Родині Вожаківських, з окрема п. С. Тонкошкур і п. Ю. Вожаківському.

Треба сказати, що я не співак і не музик, спів і музику люблю і ціню, як скарб, без котрого життя на землі не було б цікаве.

Честь і слава тим всім, хто плекає рідне слово, пісню і музику.

Д. С.

● Райніє ІІІ, князь мікроскопійної „держави" Монако, хоче перевести в своєму „парляменті" закон про створення додаткових 600.000 уділів (шерів) Товариства, яке формально є власником касина гри, центрального джерела прибутків Монака і найбільшої атракції для чужинців. Райніє сподівається таким чином закупивши ті шери, здобути більшість у тому Товаристві, що її тепер має грецький мультимільйонер Арістотль Онассіс, який є глухий і німий, коли йдеться про різні ремонтні роботи та інновації, пропоновані віддавна князем Райніє. Між Райніє і Онассісом існує на цьому тлі віддавна гостра суперечка, яка закінчила їх довголітню попередню приязнь.

Заклик українського громадянства околиці Лігайвелі, Па.

Дорогі Українці і Українки!

В лютім 1963 року Боже Провидіння чудесним способом, по тяжкій 18-літній мученичій пробі, звільнило нашого много - страдальника Митрополита Йосифа Сліпого з московсько - атеїстичних кайдан і в нагороду за незламну віру в живого Бога обдарило Його вінцем слави для всіх християн світу, а зокрема для нашої страдальної Церкви в Україні і її вірних українців у вільному світі. Перевтомлений тортурами тюремних переживань і примусовою працею каторжних робіт на засланні в сибірських тундрах, наш добрий Архипастир, Первоієрарх Блаженніший Кардинал Йосиф Сліпий, як вільна людина у вільній Всесвітній Столиці Христової Церкви, у вічному місті Римі, не відпочиває. Він працює наполегливо не тільки за визволення примусово залишеної батьківщини й її народу, але він з великою любов'ю працює для всіх українців у діяспорі вільного світу з міцною вірою в піднесення Животворчого Духа в українському народі та з глибокою вірою у відновлення страдальної Христової Церкви в Україні.

Щоб піднести духові й моральні вартості страдаючого під московсько - атеїстичним окупантом глибоко віруючого народу України, а за тим і всіх українців в діяспорі сущих, то він поставив собі за ціль збудувати для українців на еміґрації у вічному місті Римі, Український Католицький Університет, як вічну кузню найвищої науки, Божих і людських правд тут на землі, що їх там в Україні, комуно - атеїстична влада з наказу Москви урядово заборонила.

Читаємо на сторінках нашої преси, що українське громадянство у вільному світі спонтанно організувало й далі організує по великих містах Америки та Канади $100-бенкети, ціллю яких зібрати фонди для нашого Кардинала, щоб міг завершити велике діло — побудову Українського Католицького Університету в Римі, що стане світилом нашої науки.

За ініціятивою інж. Осипа Клисяка українці Лігайвейської Округи, ідучи на зустріч великим ідеалам, що їх ними обдаровує і в починах реалізує, Блаженніший Владика Кардинал Йосиф Сліпий, — зорганізували й покликали до життя „Громадський Ділово - допомоговий Комітет", що підтримує не тільки будову Українського Католицького Університету в Римі, але й в покорі просить Святішого Отця Папу Павла VI ласкаво наділити нашу знедолену Україну увіковіченим Престольним Патріярхатом.

Новоутворений Комітет під проводом інж. О. Клисяка розпочав організувати Бенкет у честь Кардинала Йосифа Сліпого і то по 10 дол. від самітної особи, від родини $25 і $50 від меценатів. Очевидно, можуть бути виїмки й Комітет з великою подякою прийме й більші суми від наших меценатів, $100 й більше. Цей Бенкет відбудеться 21-го серпня 1966 р. о год. 3-ій по полудні на Українській Оселі в Лігайтоні. Увесь дохід з Бенкету призначений на будову Українського Університету в Римі.

У зв'язку з цією імпрезою створено почесний Комітет, в склад якого входять всі українські католицькі священики двох Деканатів, а то: Нортгемптенського під проводом о. дек. монс. Стефана Тиханського й Шамокінського — під проводом о. дек. Юрія Дубицького, як також до участи запрошені наші брати в Христі, православні священики, а то: о. митроф. Константин Данилевський, о. прот. Василь Чекалюк і о. прот. Віталій Коваленко та інші.

Діловий Комітет, в склад якого входять: інж. О. Клисяк голова, д-р П. Рибак і І. Заворський — заступ. голови, інж. В. Камінський — касир, Ю. Цегельський секретар; організаційними референтами стали: пп. М. Голець, І. Охрін, І. Баладюк, П. Малиновський, І. Когут, М. Колодруб, пані: М. Гелетканич, С. Білинська, К. Лукницька, А. Гарас і С. Поступак, — запрошує з братньою любов'ю все українське громадянство та всі Організації цієї Округи і поза нею, — взяти масову участь у вище згаданому Бенкеті. Контрольна Комісія складається з таких членів: інж. М. Чаповський, Е. Михайлів і Д. Хорват.

Громадський Допомоговий Комітет Округи Лігайвелі в справі будови Українського Кат. Університету в Римі.

Симульована асамблея ОН в Авбурн, Н. Й.

В останній тиждень березня відбулася в Авбурн Комюніти Кал. симульована Асамблея Об'єднаних Націй. Головним промовцем був Лорд Карадон — голова місії Великої Британії до Об'єднаних Націй. Йому товаришив д-р Ричард Гарднер — головний дорадник А. Голдберга та проф. Колюмбійського університету.

Організатором і головою Асамблеї був проф. Іван Гвозда. Він і є дорадником місцевої молодої Студентської Громади. Вона заснована в 1964 році, студентів українського роду около 40. Найбільшу активність проявила Громада саме на Симульованій Ансамблеї ООН. Під проводом студентки Марії Васильків студенти зорганізували виставку українського мистецтва. Вона була найкраща з усіх інших чужинецьких виставок і найбільша, бо займала цілу стіну великої залі. Там було все, що треба, годі вичисляти.

У великій авдиторії Каледжу відбувся концерт. Виступали групи різних національностей. Наші студенти виступали аж у двох групах: на початку і на кінці. Участь брали студентська танцювальна і співоча група з Авбурну при обробці п. Є. Крука і дуже гарна танцювальна група СУМА з Ютики. Українців видно всюди і чути на кождому кроці.

Було б побажано, щоб програма була більш устійнена і коротша. Більший ефект при менших зусиллях.

Студентська Громада при всіх тих досягненнях злегковажила працю Комісій Асамблеї. Вона не взяла участи в ніодній із них. Правда, Україна була репрезентована одною із середніх шкіл і мала досить активних представників - американців, проте наших студентів це не оправдує. Нагода пописатись на політичному полі пропущена. Надіюсь, що на наступний рік наші студенти в Авбурні її не злегковажать. Вони мають всі дані на те, щоб стати одною з кращих Студентських Громад в стейті. Українська колонія з Авбурні і велика і багата і.. дуже квола. Якщо всюди питають „. . . а де наша молодь?", то в Авбурні навпаки: „. . . а де наші батьки?"

М. Дубровський

Ловецько-рибальський Клюб „Ґотур" в Дітройті

Вже два роки існує цей Клюб, до якого належать лісники, мисливці і рибалки. В мин. році голова Клюбу інж. Теодор Марчак з поміччю інших членів Управи Клюбу опрацював статут товариства, в якому одною з найважніших точок є плекати вікову українську ловецьку традицію, яка мала свій початок ще в княжих часах.

Три члени цього Клюбу мали щастя в останньому мисливському сезонові вполювати рогачів (вайт-тейлед дір) і з нагоди того відбулося прийняття, на якому була подана дичина та різні напитки і страви. Цей вечір відбувся на оселі „Діброва", 8 травня 1966. В діловій частині вечора рішено придбати ловецькі терени в стейті; на закупно цих теренів члени погодилися зложити відповідну квоту грошей.

Слідувала мила мисливська гутірка та оповідання ловецьких пригод в минулому.

(аз)

Ню Йорк, Н. Й.

ЕКСКУРСІЯ ПРИРОДНИЧОГО ВІДДІЛУ УВАН ДО БОТАНІЧНОГО САДУ В БРОНКСІ

4-го червня відбулася екскурсія до ню йоркського Ботанічного Саду в Бронксі, організована Природничим відділом Української Вільної Академії Наук у ЗДА. Екскурсію зустріла і провадила фахівець ботанічного саду п. Елізабета Голл. С.

Ню йоркський ботанічний сад займає 230 акрів і розташований на північ від Зоопарку. Для ознайомлення з різними відділами і кутками саду д-р Вілям Стір розпорядився дати до послуг екскурсантів спеціяльний потяг, яким вони об'їхали всю територію саду. В Музею Саду зібрані експонати, що вияснюють ролю окремих рослин харчових, кормових, медичних смакових, в т. числі чай, кофе, какао, східні прянощі, тропічні фрукти і прядівні. Інший розділ Музею присвячений систематиці і філогенії окремих родин рослин. В Музеї давав пояснення О. Архімович. Гербарій обіймає більш як три мільйони зразків рослин, зібраних із всіх країн світу. В гербаріюмі пояснення давала Н. Осадча-Яната, яка працювала в ньому десять місяців. Бібліотека обіймає 70 тисяч книжок і 300 тисяч публікацій. Для розміщення всієї цієї великої кількости книжок і часописів добудовано велике крило до будинку Ботанічного інституту в рр. 1964-1965 за рахунок пожертви від п. Гарольд Пратт.

Ботанічний сад провадить велику дослідчу видавничу учбову працю, фінансує експедиції в далекі країни для вивчення місцевих фльор. Річний бюджет Ботанічного саду становить понад два мільйони долярів. Крім того кожного року виконуються наукові праці по різних спеціяльних дарунках на суму до 5 мільйонів дол. Екскурсія була завершена оглядом чудових оранжерій саду і оглядом представників тропічної рослинности.

О. А.

ПОМЕРЛА КАТЕРИНА РИБАК

Покіпсі, Н.Й. — В неділю 26-го червня 1966 р. тут померла по тяжкій недузі на 69-му році життя бл.п. Катерина Рибак, довголітня членкиня УНСоюзу, відома громадянка міста Ню Йорку, мати полковника Василя Рибака, Анни заміжньої Слободян, сина гол. касира УНС, Романа Слободяна. Похорон відбудеться в середу 29-го червня 1966 р. з похоронного заведення Петра Яреми, до укр. кат. церкви св. Юра. Покійна виховала своїх дітей в українському дусі і вони є активні в українській громаді.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

НА ІНТЕРВЕНЦІЮ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ ОН У ТАНТА КИПРСЬКО-ГРЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ АРХИЄПИСКОП МАКАРІОС ВІДКЛИКАВ бльокаду турецької дільниці в столиці Кіпру Нікозії, яку він проголосив несподівано, не подавши причини. Туреччина загрозила „протизаходами", якщо бльокада не буде негайно скасована. Грецько-турецька громадянська війна в Кіпрі вибухла 23 грудня 1963 р. внаслідку спроби Макаріоса скасувати договірні права турецької меншини. Об'єднані Нації все ще мають на Кіпрі своє міжнародне військо.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що дня 26-го червня 1966 року в Соґертіс, Н. Й. відійшла у Вічність на 69-му році життя наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

КАТЕРИНА РИБАК

ПОХОРОН — в середу рано, дня 29-го червня 1966 року з похоронного заведення Петра Яреми в Ню Йорку до української католицької церкви св. Юрія при 7-ій вулиці, а опісля на цвинтар Кальварія.

В глибокому смутку:
ВАСИЛЬ — син з дружиною
АННА — дочка з мужем ГРИГОРІЄМ СЛОБОДЯНОМ

Замість квітів на могилу
сл. п. о. ПЕТРА СМИКА
пароха Жовчева, пов. Рогатин, Зах. Україна
складаю 20 долярів (двадцять)
на Український Католицький Університет в Римі.
о. Стефан ГОРОДЕЦЬКИЙ

Замість квітів на свіжу могилу
сл. п. о. Петра Смика
Дорогого Дідуся наших товаришів Лесики і Тусики Смики
на Український Католицький Університет в Римі
10.00 долярів зложив
23-ий КУРІНЬ УСП
ЗАГІН „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
мого Найдорожчого, Незабутнього МУЖА
бл. п. д-ра Ярослава Сушкова
буде відправлена за спокій Його душі
ПАНАХИДА
в дні 2-го липня 1966 р. о год. 8:30 рано
в українській католицькій церкві
СВ. ПЕТРА і ПАВЛА у КЛІВЛЕНДІ
на яку запрошує
РІДНЮ, ПРИЯТЕЛІВ та ЗНАЙОМИХ
дружина — ОЛЕНА

„СИМВОЛ АКЦІЇ"

Асистент секретаря комерції Юджін П. Фолі, що є рівночасно директором Адміністрації Економічного Розвитку, за своїм „стоячим" столом у Вашингтоні. При цьому столі немає де сісти — стоїть той, що при ньому працює і стоятимуть відвідувачі. Секретар Фолі називає цей стіл „символ акції" і він його придумав на те, щоб „відібрати людям охоту сидіти й говорити". Нехай стоять і працюють.

Анна Брудна

Анна Брудна, довголітня членкиня Відділу св. Петра і Павла число 220 в Шикаго, померла несподівано на удар серця. Родилася в селі Мальковичі коло Перемишля. Приїхала до ЗДА молодою дівчиною і відразу включилась в громадське та церковне життя. Будучи активною в свому відділі, вона також була першою, що зорганізувала Відділ Союзу Українок на півдні Шикаґо. Свою щиру українську душу проявила під час еміграції залишенців із Европи. Покійна із своїм мужем допомогла десяткам українців улаштуватися на праці, нерідко переміняючи свою хату у переходовий табір.

При тому вона ніколи не забувала за Батька Союза та своїми патріотичними арґументами вміла кожного переконати, що членство в УНС це не тільки потреба і обов'язок, але також гордість кожного українця. Крім відданої праці в різних організаціях Покійна була прикладною господинею, та взірцевою матір'ю своїм дітям.

Покійну поховано з церкви Рождества Пресвятої Богородиці на цвинтарі св. Миколая при масовій участі рідні, друзів та знайомих, які хотіли востаннє попрощати її та подякувати їй за добрі діла.

Зворушливі прощальні слова виголосила голова Окружного Комітету Союзу Українок — пані Шандра.

Залишила в смутку свого мужа Стефана, трьох дочок та сімох внуків.

Вічна Їй пам'ять.

Петро Гут

Співжиття українського селянства...

(Продовження зі стор. 2)

селені нащадками запорожців.

Отже, українська стихія в Україні українізувала „інородців", але з „великоросами" не зливалася і нічого від них не переймала.

Досліди над українськими поселенцями на Далекому Сході (Зелений Клин), в Туркестані, Ставропільщині та Акмолинській області показали, що сотку років українці зберігали там свій національний характер, свою мову і звичаї. Лише по містах вони поволі зливалися з місцевим населенням.

Тому тепер, коли на Україні існує українська школа, хоч із комуністичним змістом, коли відроджено український фольклор: пісні, танці і музику, не треба боятися, що большевики, вимішуючи різнонаціональне населення, позбавлять українське селянство його національних рис і створять якогось надпрорідного „совєтського чоловєка". Прийдуть часи, коли й національні байстрюки почнуть повертатися до свого народу.

Отже, не такий страшний чорт, як його малюють.

Головний лікар ЗДА домагається кампанії проти занечищеного повітря

Сан Франсіско, Каліфорнія. — Головний лікар д-р Вілліям Г. Стюарт домагається повести широку кампанію проти занечищеного повітря в деяких районах цієї країни, щоб охоронити здоров'я американського населення. Д-р Стюарт із Уряду здоров'я ЗДА промовляв на річних зборах Товариства в справі контролі повітря. Він сказав, що немає сумніву, що нечисте повітря спричинює такі 'недуги, як пістряк легенів та хронічний бронхіт та астму. Досі тільки 33 стейти мають закон про контролю повітря, але і ці закони не завжди вистачальні. Треба повести акцію в тому напрямку, щоб очищувати повітря та не допускати до того, щоб його занечищували дими з фабрик та з авт, яких щораз то більше на вулицях міст і автострадах країни. В 1975 році ЗДА матимуть 235 мільйонів населення, з якого три четвертї житимуть на одній десятій території цієї країни. Тому стейтові леґіслятури та міські самоуправи великих метрополітальних округ та Федеральний Уряд мусять спільно дбати про те, щоб повітря було чисте, бо це є основою здоров'я населення.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET

Долучую 10 центів — прошу змінити мою адресу:
JERSEY CITY, N. J. 07303
(P. O. Box 346)

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ____________

Ім'я і прізвище: ____________

Адреса: ____________

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ____________

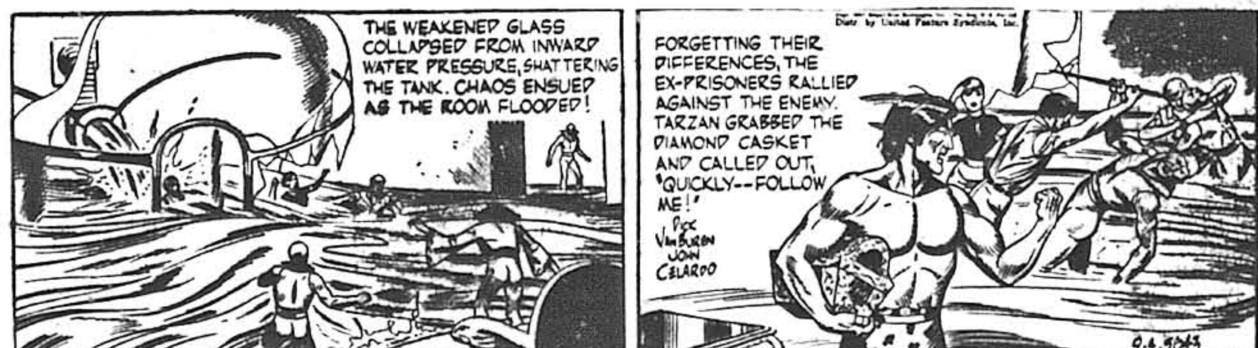
Адреса: ____________

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА"

1 інч через одну шпальту за культурні імпрези (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки)	$2.00
1 інч через одну шпальту за приватні концерти, бизнесові оголошення (забави, фестини, пікніки, бенкети, байки, продаж домів і т. п.)	$3.00
1 інч через одну шпальту за політичні оголошення (виборчі кампанії)	$4.00
Оголошення через 8 шпальт (ціла сторінка) по за інч за кожного рода оголошення	$3.00
Виготовлення кліше на одну шпальту	$4.75
Виготовлення кліше на дві шпальти	$6.50

Повідомляється всі організації, установи і поодинокі особи, які довгують за оголошення, що адміністрація буде змушена відмовити чергове оголошення, доки не будуть вирівнані попередні рахунки.

ТАРЗАН, ч. 5643. Тарзан кличе до втечі...

Послаблене скло захиталося під натиском води з середини, і танк вщент розбився. Настав хаос, як вода залила кімнату!

Забуваючи свої спори, колишні в'язні об'єдналися проти ворога. Тарзан вхопив скриньку із діамантом і крикнув: — Швидко - за мною,